

2002

Випуск 12

ЕКОНОМІКА

Серія

УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

НАУКОВИЙ ВІСНИК

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Релакційна колегія:

Міковда Василь Петрович - доктор економічних наук, професор, чл. - кор. НАН України, завідуювач кафедри економіки, менеджменту та маркетингу Жгородського національного університету (головний редактор)

Петрович Михайло Іванович - доктор економічних наук, професор, завідуювач кафедри економічної теорії Жгородського національного університету (заступник головного редактора)

Слава Світлана Степанівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, менеджменту та маркетингу Жгородського національного університету (відповідальний секретар)

Долішній Мар'ян Іванович - доктор економічних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту регіональних досліджень НАН України

Бойко Никола Миколайович - доктор економічних наук, професор кафедри економіки, менеджменту та маркетингу Жгородського національного університету

Лендел Михайло Андрійович - доктор економічних наук, професор кафедри економіки, менеджменту та маркетингу Жгородського національного університету

Рушак Михайло Юрійович - доктор економічних наук, професор кафедри економіки, менеджменту та маркетингу Жгородського національного університету

Ланків Іосип Якимович - кандидат економічних наук, доцент, завідуювач кафедри обліку та аудиту Жгородського національного університету

Лечня Іосип Іосипович - кандидат економічних наук, доцент, завідуювач кафедри фінансів та банківської справи Жгородського національного університету

Рецензенти:

Доктор економічних наук, професор О.К. Алмашин
Доктор економічних наук, професор В.І. Ярема

Адреса редакції: 88000, м. Жгород,

пл. Народна, 3.

Економічний факультет Жгородського національного університету.

Тел./факс: (03122) 3-23-67, 3-70-30.

Електронна пошта: sviliana@ed.uzhgorod.ua

Видається з 1994 року.

Свідцтво про державну реєстрацію серія 3Т № 243 від 19 лютого 2002 року.

Затверджено додатком до постанови президії ВАК України від 9 лютого 2000 р., №2-02/2 і включено до переліку №4 наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук.

ISSN: 0869-0782

ЗМІСТ

Розділ 1. РЕГІОНАЛЬНІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	7
Міклова В.П., Пітюлич М.М.	7
І носеологічна природа самотійної зайнятості населення	7
Манічук Ю.В.	10
Соціально-економічна ефективність виробництва екологічно чистої продукції сілського господарства в Карпатах	10
Петровіч М.М., Токанець С.А.	18
Ефективність використання і охорони природних ресурсів Закарпаття	18
Кузнєцов О.М.	22
Деякі питання оренди землі на Закарпатті в сучасних умовах	22
Шевчук Л. Т.	23
Медико-соціальний каркас території: побудова концепції, підходи до вивчення, роль у використанні трудового потенціалу	23
Варшова І.Є.	26
Проблеми формування інфраструктури туристичної галузі в регіоні	26
Пак Н.Т.	28
Деякі особливості соціально-економічного розвитку Західного регіону в умовах формування ринкових відносин	28
Кувчичка Е.А.	33
Перспективи розвитку екотуризму в Карпатському регіоні	33
Кондратенко С.М.	35
Передумови розробки моделі збалансованого еколого-економічного розвитку Закарпаття	35
Лендел О.Д.	39
Організація діяльності корпоративних структур на регіональному рівні	39
Бердар М.М.	41
Розвиток і шляхи підвищення ефективності функціонування промислових підприємств на Закарпатті	41
Лазаренко Є.С.	46
Розвиток соціальної інфраструктури села в умовах економічної трансформації	46
Проскура В.Ф.	50
До питання розвитку інноваційного ринку в Закарпатті	50

Слосарчук І., Дурневич В.
Внутрішньобанківські методи захисту активних кредитних операцій від ризиків
неповернення кредитів

Рак М. П.
Структурні тенденції бюджетних насліджень

Розділ 6. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Піщур О.З.
Проблемні питання обліку зовнішньоекономічної діяльності

Чорнак Т.В.
Проблеми впровадження автоматизованих систем обліку

Даньків І.Я., Остап'юк М.Я., Недошито О.І., Данас М.О.
Категорія якості в податковому обліку (розрахунках)

Перещ С.В., Ножков С.М.
Особливості податкової системи Угорщини

Смець І.І., Смець Р.І.
Проблеми викладання економічних дисциплін

Вакаров В.М.

Становлення і розвиток аудиту в період формування ринкових відносин в Україні

пропонує покупцям безкоштовну підтримку у разі виникнення таких проблем. Однак, поки розробники виправлять недоліки, може минути значний проміжок часу. Тому постає питання: або весті облік знову вручну, або з допомогою програміста намагатись самостійно виправити неточності. На нашому підприємстві таких ситуацій було досить багато. Наприклад, для ведення обліку та амортизації основних засобів ми застосовуємо програмний метод. При спробі застосувати цей метод в нашій автоматизованій системі виявилось, що розрахунок прохолодить неправильно, тобто присутні помилки в алгоритмі. Ми зв'язались з розробником української конфігурації і знадобилося близько двох місяців перешикати електронною поштою, щоб поставити нову систему виправив похибки.

Серйозну проблему також складає різне трактування законодавчих та нормативних актів, що не дозволяє однозначно визначити правильність чи помилковість господарської операції. Великим плюсом для системи вважається можливість вказати вручну, у який спосіб проведуть розрахунок. Українське законодавство має таку нетягаву рису, як часта зміна, тому бухгалтерська програма постійно має вдосконалюватися, щоб відповідати новим особливостям ведення обліку. Якщо систему придбано легально, то з тим не виникає проблем: розробник пропонує безкоштовне поновлення програми виправив помилки.

Для показу практики, 85-95 % спроб впровадження автоматизованих систем обліку не вдалось, а то й взагалі не доходить до стадії експлуатації [2]. Незважаючи на всі проблеми автоматизації бухгалтерських робіт, які розглянуті вище, необхідність здійснення такого кроку не викликає сумніву. В сучасному інформаційному суспільстві в гострій конкурентній боротьбі виживають лише ті підприємства, що змогли пристосуватись до нових умов діяльності, коли від точної та оперативної інформації залежить розмір прибутку та фінансова стабільність суб'єктів господарювання.

Грами наслідок змін у законодавстві. Тому перед придбанням автоматизованої системи слід подумати: чи варто спокуютись підприємствами компаній? На великих підприємствах обсяги бухгалтерської інформації стають настільки значними, що виважене одночасно декілька працівників, то не вистачає додаткових вимог до технічного забезпечення апарату бухгалтерії. Потрібен один потужний комп'ютер у якості сервера, декілька робочих станцій, периферійне обладнання, локальна обчислювальна мережа. Одночасові витрати в розрахунок на 4-5 робочих місць можуть сягнути 25-30 тисяч гривень. Такі витрати можуть серйозно підірвати фінансове становище багатьох українських фірм. Як показує практика, 85-95 % спроб впровадження автоматизованих систем обліку не вдалось, а то й взагалі не доходить до стадії експлуатації [2]. Незважаючи на всі проблеми автоматизації бухгалтерських робіт, які розглянуті вище, необхідність здійснення такого кроку не викликає сумніву. В сучасному інформаційному суспільстві в гострій конкурентній боротьбі виживають лише ті підприємства, що змогли пристосуватись до нових умов діяльності, коли від точної та оперативної інформації залежить розмір прибутку та фінансова стабільність суб'єктів господарювання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Автоматизация под заказ. Обзор систем автоматизации управления предприятием // Бизнес. - №13. - 2002.
2. Внедрение автоматизированных систем управления предприятием // Бизнес. - №42. - 2002.
3. Лекар В. Про управління підприємством // Чіп. - №6. - 2002.
4. Турчин С. Общие проблемы автоматизации управления предприятием. // Компьютерное обозрение. - №6. - 2000.
5. Филищенко И. Автоматизированные системы управления: выбор и внедрение. // Компьютерное обозрение. - №46. - 1999.

КАТЕГОРІЯ ЯКОСТІ В ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ (РОЗРАХУНКАХ)

Даньків М.А., Остап'юк М.А., Нелюшито О.І., Панас М.О.

Підприємства здійснюють податковий облік результатів господарської діяльності у відповідності з вимогами нормативних актів. Посадові особи

Даньків Юрій Якимович, завідувач кафедри обліку та аудиту Ужгородського національного університету

Остап'юк Мирослав Ярославович, професор кафедри обліку і контролю у невиробничій сфері Тернопільської академії народного господарства

Нелюшито Олег Іванович, Панас Михайло Олександрович, викладачі кафедри обліку і контролю у невиробничій сфері Тернопільської академії народного господарства

підприємства несуть встановлену законодавством відповідальність за некамісне ведення податкового обліку (з відхиленням від нормативних актів), що впливає на достовірність облікової інформації. Виходячи з важливості чіткої постановки податкового обліку передбачено його ведення по єдиній методології. Цього досягається за рахунок регламентації порядку ведення податкового обліку на основі застосування, основних положень і інструкцій по всіх розділах обліку (наприклад, Інструкція бухгалтерського обліку балансової частини групи основних фондів, Порядком ведення програми

студентів (убуток) балансової вартості покупних матері-
альних ресурсів і товарних запасів та ін.).

Тим не менше, фактичний стан податкового обліку чи, як ще кажуть, податкових розрахунків відстає від сучасних вимог до його організації та не відповідає його значенню як важливого інструмента формування особливої економічної інформації про систему розподільчих фінансових відносин між суб'єктом господарювання та державою. Тому під-
вищення його якості є актуальним завданням.
Категорія "якість" відноситься до всіх, здійс-
нюваних в нашій державі видів діяльності, вклю-
чаючи облік. Цюб визначити зміст категорії "якість обліку", слід ознайомитися з існуючими трактуваннями категорії "якість".
В теорії і практиці зміст категорії "якість обліку" розглядається з філософ-
ської і економічної точок зору.
Філософське поняття якості вперше запро-
вадив древньогрецький філософ Арістотель, який стверджував, що якість є тим, завдяки чому пред-
мет називається саме так [6, с.207].
Діалектичний матеріалізм визначає якість як суттєву визначеність предмету чи процесу, яка проявляється в його властивостях і характеризує те, чим предмет чи процес є в даних умовах, в зв'язку і взаємодії з іншими предметами чи процесами [6, с.208].
В даний час офіційно (рішенням міжнарод-
ної організації по стандартизації – ІСО) визнача-
ється трактування якості як сукупності властивостей і характеристик пізнавальних об'єк-
тів (продукції, робіт, послуг), які визначають їх здатність задовольняти встановлені чи необхідні вимоги. Економічний зміст поняття "якість" будьякого об'єкту утворюється шляхом поєднання фі-
лософського поняття "якість" як характеристика відмінності одного об'єкту від всіх інших, і еко-
номічного як уречевленого результату виробничої діяльності виконавця.

На нашу думку, економічний зміст поняття "якість" полягає в здатності пізнавального об'єкту (предмету, процесу і т.п.) задовольняти суцільні, виробничі чи особисті потреби завдяки властивос-
тим, що складають його споживчу вартість. Це трактування використано при виробленні теорети-
чних основ якості продукції, якості процесу праці і інших досліджуваних об'єктів [2, с.5].
Якість податкового обліку (розрахунків) – об'єктивно існуюча категорія, яка відображає ре-
альні властивості цієї діяльності, і яка обумовлена її напрямленістю, способами здійснення і взаємо-
зв'язку з іншими видами діяльності.
Податковий облік – складна система, яка складається з певних складових (частин, етапів, елементів). В цьому чітко проглядаються етапи підготовки, ведення (збір і обробка даних), уз-
галуження (складання у встановлені строки звітно-
сті, що містить повний обсяг затвердженої подат-
кової інформації).
Якість податкового обліку показує його здат-
ність фіксувати, групувати і представляти у встанов-
леній формі.

Рівень якості процесу податкового обліку (розрахунків) – відносна характеристика його яко-
сті, що базується на порівнянні значень фактично-
го стану з заданими значеннями.
Будучи невід'ємною частиною суцільно-
корисної діяльності, процесу ведення податкового обліку властиві категорії "вартість" і "споживча

В умовах ринкової економіки і загострення конкуренції боротьби зникнення податкового пресу та оптимізації оподаткування на рівні підприємства є першочерговою задачею управління. Необхідно розробити методичні рекомендації по визначенню планових затрат на здійснення податкового обліку та інструкцій з організації ведення податкового розрахунку, виходячи із специфіки кожного окремого підприємства. Здійснення даної пропозиції дозволить організувати системний контроль за отриманням планового кошторису витрат на ведення податкового обліку. На основі проведеного аналізу рівня цих затрат будуть розроблятися конкретні техніко-організаційні заходи, спрямовані на досягнення економії затрат на ведення податкового обліку та підвищення організаційного та методичного рівня його забезпечення. При цьому основні заходи повинні передбачати інтеграцію податково-го обліку з бухгалтерським фінансовим та управлінським обліком, зниження затрат за рахунок впровадження протресивних методів організації і технології ведення облікового процесу; комплексної автоматизації виконання облікових робіт; підвищення кваліфікації кадрів.

Споживча вартість досліджуваного об'єкту виражається здатністю виробляти необхідну інформацію про стан об'єкта управління, а вартість процесу ведення податкового обліку виражається в грошовому виразі як сукупність затрат праці і використаних при цьому предметів праці і відповідної частини основних фондів.

Відношення якості і вартості є співвідношенням двох сторін цього процесу – його споживчої вартості. В господарській практиці воно реалізується через принцип "затрати – результати". Це передбачає встановлення певного нормативу якості даного процесу і ліміту затрат на його здійснення. Суспільство зацікавлено в мінімізації затрат суспільної праці на ведення управління якості альфонності, зокрема і податкового обліку. Між тим, при плануванні затрат на управління не виділяються витрати на ведення податкового обліку. В даний час ні одна управління система, ні одне підприємство не підприємливо не знають у що обходиться їм ведення податкового обліку. Статті бюджету організації не передбачають виділення затрат на здійснення податкового розрахунку. Останнє приводить до відсутності контролю за рівнем цих затрат [3, с. 19].

ЛІТЕРАТУРА:

- ГОСТ 22732 – 77. Методы оценки уровня качества промышленной продукции. – М.: Изд-во стандартов, 1978. – 17 с.
- ГОСТ 15467 – 79. Управление качеством продукции. Основные понятия и определения. – М.: Изд-во стандартов, 1980. – 26 с.
- Качор И. М. Учёт – важный объект стандартизации. – Стандарты и качество, 1981. – № 12.
- Крамаровский Л. М., Максимова В. Ф. Оценка качества бухгалтерского учёта на предприятиях. – М.: Финансы и статистика, 1990. – 191 с.
- Тимофеев И. С. Методологическое значение категорий "качество" и "количество". – М.: Наука, 1972. – 216 с.
- Философский энциклопедический словарь. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 576 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ

Перець С.В., Ножов С.М.

Історично Закарпаття було частиною Австро-Угорщини, тут працювали відділення угорських фірм, виробничі підприємства, діяли угорські закони. Зараз наш край відноситься до України, проте має тісні зв'язки, в тому числі і економічні, з Угорщиною. За даної ситуації, коли Угорщина готується до вступу в Європейську економічну співдружність, а Україна поки перебуває в склад-

ному економічному становищі, вважаємо доцільним звернути увагу на дослідження та досвід суспільної України в економічній сфері. Адаже Угорщина, так само, як і Україна, була соціалістичною країною з централізованою економічною схемою і "державіанам", проте розпочала економічні реформи на декілька років раніше за Україну. Тому, на наш погляд, представляє інтерес питання спадкування. Вважаємо, що наведена інформація буде цікавою і корисною не тільки з теоретичної точки зору, але й практично для вітчизняних підприємств, що хотіли б поширити діяльність та налагодити підприємницькі зв'язки на території сусідньої держави.

Перець Світлана Василівна, здобуває кафедри обліку та аудиту Ужгородського національного університету
 Ножов Сергій Миколайович, випускник Закарпатської філії Інституту Міжнародних відносин Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка

Збірник наукових праць

НАУКОВИЙ ВІСНИК

УЖТОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Серія Економіка

ВИПУСК 12

2002

Редактор виписку: Василь МІКЛОВИЧ

Відповідальна за випуск: Світлана СЛАВА

Коректор: Мирослава ПОЙДА

Верстка: Рената РЕШ

*Opusinaal-makem
визомовлено в комп'ютерному центрі
"Ліра" підприємства "Ліра"*

Підписано до друку 23 грудня 2002 р. Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Друк офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Тираж 150 прим.

Підприємство "Ліра"
88000, м. Ужгород, вул. П.Толстого, 12, к.115.
Свідчення про внесення до державного реєстру видавців,
видавничих і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія 3Т № 8 від 4 грудня 2000 року.